

STAŘÍ CÍSAŘI: NOVÉ IMPULZY VE VÝZKUMU POZDNÍHO STŘEDOVĚKU

Ferdinand Seibt

Príspevek se zabývá novými postupy ve zprostředkování dějin. Když necháme stranou možnosti i hranice elektronických médií, poskytují nám výstavy jednu z možností, jak spojit ukázky pramenů, písemných i objektových, s jejich interpretací a pokud možná přesným verbálním výkladem. Asi od pamětního roku Karla Velikého v r. 1965 přitahovaly historické výstavy v Německu početné publikum. Tehdy určil čášský historik umění Wolfgang Braunfels se svými spolupracovníky směr, jak utvářet i ohraničit téma, i co se rozsahu katalogu týče, a ten je od té doby chápán zjevně jako doporučení. Také těsné spojení historie a dějin umění udává i nadále charakter výstav a vede přes výběr exponátů nutně k interdisciplinární spolupráci, jak se jí pro moderní průběh výzkumných prací pořád dožadujeme, která však mimo oblast týmové práce při sestavování výstavy většinou selhává. Tu a tam se těšila pozornosti i problematika uměleckého a kulturního regionu, jak tomu bylo např. při výstavě „Mezi Rýnem a Másou“ od Antona Legnera v roce 1972 v Kolíně nad Rýnem, jež nám skvělým způsobem zprostředkovala obraz „západní střední Evropy“. Výstava „Parléřové a Krásný sloh“ od téhož autora, korunovaná pětisvazkovým katalogem, znamenala roku 1978 ve spojení uměleckého zobrazení a analýzy epochy vrchol výstavnické dovednosti. Tato expozice byla současně organizačně spojena s biografickou demonstrační obchůzkou na norimberském císařském hradu. „Středověk v Porúří“ se pokusil roku 1990 představit nám „Zapomenuté časy“ krajiny, která je dnes známá jen jako průmyslová oblast. Také hanze jako zvláštnímu historickému fenoménu se dostalo poučného zpodobnění. Většinou jsou ale vyhledávána biografická nebo dynastická témata, která jsou spojena s jubilejními daty, a tak se po Karlu Velikém, rodech Štaufů, Saliů a Witelšbachů, po Karlu IV. a císaři Zikmundovi (Budapešť 1987) oklikou přes výstavní sály dostaly zpět do historických pojednání opět biografické perspektivy, které byly v prvních poválečných letech pod nápořem palčivých sociologických otázek pokládány za jednu provždy překonané a zastaralé. Na pozadí těchto předpokladů obrátil autor článku svoji pozornost na čtyři, před nedávnem vydané životopisy panovníků a na jejich příkladech se pokusil vysvětlit záměr a vymezit možnosti biografických poznatků, přičemž jsou pro moderního biografa podle jeho názoru výstavní syntézy a interdisciplinární výzkum problematiky obzvláště užitečnými.